

rok Kallóstól Fuhrmann tisztelendő úrig inkább kedvetlenek, lehangoltak. Szomorúak? Félnek? A diri is felélenkült. Pedig nyugdíjazás előtt állott. Most úgy hallatszott, hogy képviselő akar lenni, persze a kormánypártban. Minket lefoglalt az érettségire készülés, de már csak lazításból is tenni kellett valamit. Az utolsó napra elkészült a tanterem bejárata felett a transzparens a dantei Pokol-felirattal: *Lasciate ogni speranza, Voi chi entrate*. Talán nem is volt eredeti ötlet. Jól el tudom képzelni, hogy a korábbi évfolyamok is csináltak ilyet, vagy hasonlót. De a dirinek, a leendő képviselőnek kellett tenni valamit, mely hazafiságát, politikai megbízhatóságát és elszántságát bizonyítja. Ebből bizony úgy lett, „kommunista” ügy. Mert ugyan kik azok, akik a boldog magyar jövőbe nyíló utat így destruálják? Magam is bekerültem azok közé, akiknek osztályvizsgán a félévi eredményekhez képest lerontották jegyeit. Hiába jelentek meg már botanikai, biológiai cikkeim, hiába nyertem pályázatot —jórendűen semmilyen esélyem nincs az orvosi egyetemre! Otthon is fokozódott a feszültség apám „realizmusa” és az én „idealizmusom” közt. Levertségemen azonban felülkerekedett a „csak azért is”. De ehhez szerencse is kellett. Sík Sándor volt az érettségi elnök, a későbbi piarista rendfőnök. Impozáns volt hófehér szerzetesi öltözkéiben. Semmit nem tudtam felfogásáról, nézeteiről. Csokonait húztam a szóbelin magyar irodalomból. Elkezdtem mondani az életrajzi adatait. Ezt hagyja! Beszéljen a *Tempeſtíró!* Honnan ismeri ilyen jól? Há tehettem, elmentem a szociáldemokrata párt rendezvényeire. Mi lesz, ha megmondom? Egy pillanatnyi lélegzetvétel után kimondtam: a Független Színpadon láttam! Ettől kezdve nyert ügyem volt. Kapásból, hibátlanul fordítottam Tacitust. Egy ültiben minden jó jegyemet visszajavítottam jelesre. Kicsit megnyugodtam az eredményhirdetés után.

A bankettre nem mentem el. Korán hazaértem. Otthon nem kérdeztek, nem szóltak. Apám sem. Egy idő után nem bírtam a hallgatást. — Édesapám! leérettségiztem. Nem szólt, nem kérdezett. Arcát, egész lényét elöntötte valami keserűség. Talán az, ami egész életében gyötörte, a tanulási vágy, ami olvasásra, hegedülésre, nyelvtanulásra ösztönözte, de amivel az ötödik elemnél tovább mégsem vitte? Vagy megint az én irreális „orvos akaro-
rok lenni” rögeszmém keserítette? Édesapám, jelesre értem — mondtam az örömszerzés reményében. Gorombán, de inkább kétségbeesetten válaszolt: Kitorörlheted vele a fenekedet! Nagyon fáj. Nővérem egy évvel előbb halt meg bétuberkulózisban. Apám meg volt győződve róla, hogy a kórbonctanon fertőződött meg, ahol asszisztens tanulóként dolgozott. Egyszer mondtam, ha másként nem tudok tanulni, elmegyek a proszektúrára dolgozni. Ezt az egész család hevesen ellenezte. 1938 nyarán megkaptam a végzést az egyetemről, hogy felvételi kérelmem nem teljesíthető. Pár nap múlva munkát kértem a kórbonctanon. Kétlaki életet éltem három évig. Nyáron Kárpátalján botanikai munkán, télen a kórházban dolgoztam. Itt is, ott is tanultam.

Számunk szerzői:

Farkasfalvy Dénes ciszterci apát, Dallas
Kerekes Károly ciszterci apát, Zirc
Dobszay László zenetörténész, tanszékvezető tanár,
Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola
Rapcsányi László író, újságíró, a Magyar Rádió főmunkatársa
Levendel László professzor, orvos-író
Hubay Miklós író, a PEN Club elnöke
Ferdinandy György író, egyetemi tanár, Puerto Rico
Borbély Gábor filozófiatörténész, ELTE
Weissmahr Béla jezsuita, filozófiaprofesszor, München
Sulyok Elemér főiskolai igazgató, Pannonhalma
Ritoók Zsigmond akadémikus, tanszékvezető egyetemi tanár, ELTE
Czigány György író, költő, fősztályvezető, Magyar Televízió